

Kiállítás

Oh természet, oh dicső természet!

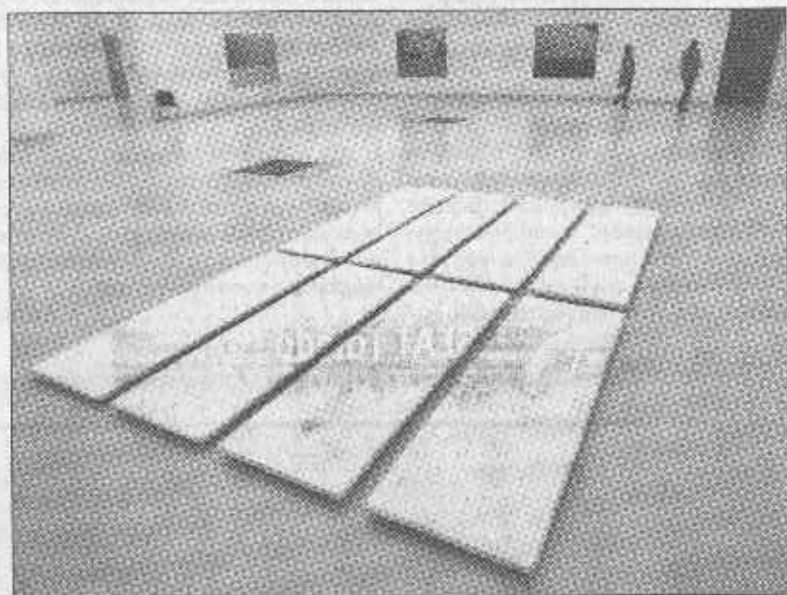
...Mely nyelv merne versenyezni véled? Válasz azóta sincs, csak válaszok, szégyén Petőfi nem véletlenül kérdezett „epepéül”: tudta ő jól, hogy nincs az a festmény, amely fölérne egy darab valódi Alfölddel. Az ember a „valódi” előtt híméz és hámoz; alul- és felülfogalmaz. A Műcsarnokban most éppen két személyiség próbalkozik a megvalósíthatatlannal, egyik így (a középső három teremben), a másik úgy (a bal oldali terem sorban). Hűljünk, miként mondják a magukét, azaz – hiszen látvány az egész – hogyan gesztikulálnak szavak nélkül a világmindenség előtt megilletődve.

Záborszky Gábor „természete” rejtőzködő. Megfoghatatlan, mint a víz, mozgathatatlan, mint a hegy, fölfoghatatlan, mint Buddha érintése. A három szoba három alcíme is a hasonlatok hasonlítottjaira utal, vizekre, hegyekre, Buddhára, az egész pedig az ébredés után már elmondhatatlan, a napvilágnál rögtön szétfoszló álomra. Így leírva a program majdnem „lila”, érzélgős, sőt ezotériával teli, de Záborszky szerencsére nem ír, hanem anyagot használ, leginkább papírmasszát, valamint fotót, gipszet, vászont, hordott homokot és egyszer, egyellen-

egyszer egy igazi fahusángot (Okure botja). Továbbá nem utánoz, hanem fölmutat, leginkább kontrasztos felületeket, de élvezzi a különleges optikával üldözött sugárnyalábokat és a festék kifürkészhetetlen útját a rétegelt cellulóz hajszálcsöveiben. Az egész, úgy, ahogy van – köszönhetően Jerger Krisztina elegáns rendezésének is –, alig valami. Levegős, játékos, ironikus, rejtelmes.

Művelt is persze: az ötvennégy éves Záborszky nem a szushi-bonszai-tem-pura-ikebana színvonalán érti a japán zen, a szigetországi buddhizmus kifinomult üzenetét. A gagyit ráhagyja a szüveniszakmára. Művésziünk ugyanis posztzen: egyrészt földolgozza azt a hálást, amit a kelet-ázsiai filozófiai képzőművészet a második világháború utáni Nyugatra gyakorolt (absztrakció, kalligráfia stb.), másrészt új „keletiségeket” csatolt sajátja öröklött művészettörténetéhez (szemlélődés, időélmény stb.). Alig valami tehát az egész, de mégis éppen annyi, hogy egy másik világba vonja nézőjét, és hogy alázatos csöndet, lassúságot, ismétlést parancsoljon maga köré. Csupa hiánycikket. Az első terem padlóján két sorban negy vizes papírmasszá-

ból formált tatami (egységnyi japán padlófelület) látható. A másodikban öt darab egymás mellett. A harmadikban két sorban három darab. Számmisztikájukat nem értem, de annyi bizonyos, hogy a rostok alatt olyan színes és elvont akvarellfestmények lapulnak, amelyek csak a lassú száradási folyamat után válnak láthatóvá. Már nem hófehér a padló: kék-lila foltok, vörös pettyek, okker sávok törnek föl a mélyből. A november eleji zárásán van esély rá, hogy a türelem rózsánál többet, egész virágágyásformát teremjen. Több mint ügyes. Szerényen szép ez a lassan bontakozó második természet.

Záborszky Gábor „természete” megfoghatatlan, mint a víz